

FORUM ARTIS RHETORICAE

Acta quater in anno edita in quibus historia, ratio ususq. artis rhetoricae tractantur
Kwartalnik poświęcony historii i teorii retoryki oraz retoryce
praktycznej

RETORYKA I ARGUMENTACJA - I

RHETORICA ET ARGUMENTATIO - I

SPIS TREŚCI / INDEX

Editorial / Ad Lectorem, s. 4-5

Artykuły / Dissertationes, s. 6-147

Nr 1-2 (3-4), styczeń-maj, rok 2005 [Fasc. 1-2 (3-4), hiems-ver A.D. 2005]

FORUM ARTIS RHETORICAE: Acta quater in anno edita in quibus historia, ratio ususq. rhetoricae tractantur [Kwartalnik poświęcony historii i teorii retoryki oraz retoryce praktycznej]

ISSN 1733-1986

Pozycja dofinansowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu

Miejsce wydania - Warszawa

Wydawca – Pracownia Badań Historii i Teorii Retoryki oraz Sekcja Badań Retoryki Polskiego Towarzystwa Retorycznego

Redakcja / actorum cooperatices & cooperatores: mgr Dorota Oleszczak, dr Małgorzata Pietrzak, mgr Marta Rypalska, dr Maria Załęska

Redaktor naczelny / moderator: prof. dr hab. Jakub Z. Lichański

Rada Programowa / Consilium consultorum: prof.dr hab. Barbara Bogołębska, UŁ, prof. UW dr hab. Helena Cichocka. UW, prof. dr hab. Stanisław Dubisz, UW, prof. dr hab. Jan Malicki, UŚl., prof. dr hab. Cezary Ornatowski, Univ. San Diego, USA, prof. dr hab. Stanisław Rainko, APS im. M. Grzegorzewskiej

Wydawca: Wydawnictwo DiG

Adres: Pracownia Badań Historii i Teorii Retoryki,
Kierownik Pracowni – prof. dr hab. Jakub Z. Lichański
Instytut Literatury Polskiej,
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28,
00-927 WARSZAWA
Tel.: 0-22-552 10 20, 552 10 09 lub 0-22-669 56 10
www.lichanski.pl ; www.retoryka.com

Dyżury w Pracowni: pn. 16-18, śr. 17-18, ptk. 16-17, sala 52, III p., w Gmachu Polonistyki UW.

Numery kwartalnika bieżące i archiwalne dostępne w Pracowni

© by Pracownia Badań Historii i Teorii Retoryki Uniwersytetu Warszawskiego

FORUM ARTIS RHETORICAE jest organem Pracowni Badań Historii i Teorii Retoryki Instytutu Literatury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego i Sekcji Badań Retorycznych Polskiego Towarzystwa Retorycznego; dla współpracowników Pracowni oraz członków Sekcji pismo jest darmowe. Aby zostać członkiem Polskiego Towarzystwa Retorycznego i współpracownikiem Pracowni należy kontaktować się z redaktorem naczelnym FORUM.

Copyright pozostaje przy autorkach / autorach tekstów
Copyright of an article belongs to its authors

Spis treści / Index

Ad Lectorem /Editorial, s. 4

Editorial / Ad Lectorem, s. 5

Artykuły / Dissertationes

Jan Woleński, *Sens retoryczny pojęć metalogicznych*, s. 6-21

Ryszard Kleszcz, *Teoria argumentacji, filozofia, logika. Uwagi o teorii Chaima Perelmanna*, s. 22-35

Jakub Z. Lichański, *Quintilian vs. Perelmann. Jedna czy wiele teorii retoryki oraz problemy argumentacji*, s. 36-48

Maria Załęska, *Argumentacja z perspektywy lingwistyki i retoryki*, s. 49-62

Marcin Maciejewski, *Pragmalingwistyczne aspekty argumentowania*, s. 63-76

Ewa Rudnicka, *Recepcja mechanizmów myślenia argumentacyjnego w mikrostrukturze opracowań leksykograficznych*, s. 77-105

Anna Bulanda, *Retoryka przemówień inauguracyjnych prezydentów amerykańskich XX wieku*, s. 106-125

Anna Kapuścińska, *Retoryczne i ideowe aspekty topiki krajobrazu epickiego w poezji Aureliusza Prudencjusza Klemensa*, s. 126-147

Marta Rypalska, tłumaczenia angielskie

Autorzy numeru, s. 148

Editorial/Ad Lectorem

Szanowni Państwo! Trzeci i czwarty numer naszego Pisma poświęcony jest tematyce związanej z IV konferencją retoryczną czyli retoryka i argumentacja. Numer w całości przynosi pierwszą część artykułów z tejże konferencji. Są to głównie rozważania poświęcone pewnym problemom ogólnym. Rozważania nasze otwiera tekst Jana Woleńskiego pokazujący pewne zbieżności pomiędzy retoryką a logiką, szczególnie – przy omawianiu zagadnień metalogicznych oraz przy pewnym typie dowodzeń retorycznych.

Tekst Jakub Z. Lichańskiego omawia schemat dowodzeń retorycznych i sugeruje istnienie jednej teorii retoryki, a tekst Michała Kleszcza – kwestie dotyczące poglądów filozoficznych i logicznych Chaima Perelmana w związku z jego teorią argumentacji. Teksty Marii Załęskiej, Marcina Maciejewskiego oraz Ewy Rudnickiej pokazują związki / różnice pomiędzy retoryką, lingwistyką i pragmalingwistyką, a także – jak retoryka wpływa na lingwistykę (np. w zakresie leksykografii).

Tom zamykają dwie rozprawy szczegółowe, ale omawiające bardzo istotne kwestie o szerszym znaczeniu. Anna Bulanda pokazuje jak retoryczna argumentacja wykorzystywana jest w przemówieniach inauguracyjnych prezydentów USA. Anna Kapuścińska z kolei pokazuje kształtowanie argumentacji retorycznej wykorzystującej tradycje antyczne w poezji wczesnochrześcijańskiej.

Pozostałe referaty ukażą się w numerach 5-6 naszego pisma.

Editorial/Ad Lectorem

Dear Readers!

The third and fourth issues of our periodical are devoted to the subject matter relating to the fourth rhetorical conference i.e. rhetoric and argumentation. This issue brings the first portion of articles from that conference - deliberations devoted mostly to general topics. The discussion is opened with a text by Jan Woleński showing certain convergence between rhetoric and logic, especially in the course of discussing metalogical issues and certain kinds of rhetorical reasoning.

Jakub Z. Lichański discusses in his text the pattern of rhetorical reasoning and suggests the existence of a single theory of rhetoric, while Michał Kleszcz approaches issues concerning philosophical and logical views of Chaim Perelman in reference to his theory of argumentation. Articles of Maria Załęska, Marcin Maciejewski and Ewa Rudnicka show connections/differences between rhetoric, linguistics and pragmalinguistics and how rhetoric influences linguistics (e.g. in lexicography).

The volume is concluded with two treatises - detailed but discussing issues of general interest. Anna Bulanda shows how rhetorical argumentation is utilised in inaugural speeches of American presidents. On the other hand, Anna Kapuścińska discusses the development of rhetorical argumentation employing ancient traditions in the early Christian poetry.

The remaining papers will be published in the fifth and sixth issues of our periodical.